

FŐÉPÍTÉSZI KONFERENCIA TOKAJBAN

Augusztus 25. és 27. között Tokaj város rendezte meg a IV. Országos Főépítész Konferenciát (a házigazda Bodonyi Csaba volt), ahol a szakmai előadások az ezredvégi elszámolás jó értelmében vett kényszerével foglalkoztak

1./ egy világos szervezeti felépítés kérdésével (legyen minden magyar településnek főépítész!),

2./ az ország építészeti örökségének teljeskörű, egzakt feldolgozásával,

3./ az építészeti-városépítészeti értékek megőrzésének és az ezzel egyidejű és egyenrangú fejlesztések lehetőségével, amely folyamatban a főépítész emberileg hiteles, szakmailag felkészült, érzékeny és felelősség-teljes jelenléte a biztosíték, hogy a változások hagyománytisztelően épülnek bele a település régi szövetébe, ill. saját hagyományaitak megteremtve illeszkednek ahhoz.

A helyi értékek tudatosítása és közvetítése az ott élők felé, aminek a közösség által elfogadott főépítész a legbiztosabb letéteményese, elengedhetetlen feltétele ezen értékek hosszú távú megőrzésének.

A plenáris ülésen kiemelt figyelmet kapott Dr. Meggyesi Tamás (BME, Urbanisztikai Intézet vezetője) és Makovecz Imre előadása. A szekcióülések több témában zajlottak: Az építészeti és városszerkezeti örökség, mint az építészeti kultúra forrása – *genius loci* (szekcióvezető: Bodonyi Csaba és Dr. Tóth Zoltán), tanyák és falvak építészeti tradíciója és továbbélése (dr. Reischl Gábor és Markolt László), a főépítész személyisége-arca és a környezet arculata (Sáros László és Philipp Frigyes).

A vándorok erdőbényei tábora adott rá alkalmat, hogy a falufejlesztés kapcsán Dr. Reischl Gábort, az Ybl Miklós Műszaki Főiskola főigazgatóját kifaggassam a konferencián hallottakról. Az ő gondolatait idézem:

Falun az építész szerepét nem szabad túlértékelni. Együttműködésről van szó; kétoldalú kapcsolatról, ahol az építész a jelen népi építészete ösztönzi. Falun a lakó- és munkahely egybekapcsolódik (tanyákon különösen). Ez az erős összefonódás az oka, hogy nagyon nehéz ajánlásokat tenni; az építész agrárszakemberekkel együttműködve alakíthatják ki a terület fejlesztési irányát. (A környezet, tudatos kialakítása újfajta agrárfeladat. Az agrártermelés mára nem csak termelési és mennyiségi kérdés, sokkal inkább a terület eltarthatóságának megtartása érdekében történő cselekvés: munkaalkalmat ad, s biztosítja a terület gondozását.)

Míg a kihalt falvakban (pl. Vérteskozma) az épített környezet értékeinek stabilizálásáról van szó, addig az élő faluban az ott meglévő hagyományokra épülő, népességmegtartó területfejlesztés szükséges. Ezért a rendezési tervek készítésénél a környezetvédelmi, tájrendezési munkarészek mellett egy hosszútávú mezőgazdasági termelési stratégia kidolgozása elengedhetetlen.

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem új kart indított Ónodi Gábor vezetésével, ahol környezet- és tájgazdálkodási szakembereket képeznek. A fiatal környezet- és tájgazdálkodók nagy segítségére lehetnek a főépítésznek, mert

sokkal könnyebben szót értenek a helybeliekkel, közelről ismerik azt a (szinte kizárólagos) szervezőerőt, amit maga a gazdálkodás jelent.

A kisebb falvak nem tudnak eltartani egy főépítészt, holott a segítségére szükségük van. Egyre több kistérségi társulás alakul ki (a Muramentén például 11 falu állt össze), amelyek közösen használják ki a pályázati lehetőségeket, s közösen foglalkoztatják a szakembereket. Egy másik lehetőség a falugondnok hálózathoz (ami kb. 300 kistelepülésen működik) hasonló építész-gondnok hálózat kiépítése (Palkonya, Tiszadob), ahol nyári főiskolai táborok során a község lakóinak bizalmát elnyert diákok, ill. pályakezdeők tartják a kapcsolatot az év során a községgel (pl. pályázati pénzek megérkezésekor fontos a koordináló segítség). Harmadsorban a falusi turizmus segítségével is meg tud újulni, szépülni egy község. Mindemellett szerte az országban, minden régiót lefedve, 100 mezőgazdasági iskola van. Ezek oktató- és mintafarmjai jó példát nyújtanak; a környékről rendre megjelennek a gazdák, hogy a józan anyaghasználatú gazdasági épületek szerkezetét, a nagy hozamú gazdaság működését, a vállalkezési elszámolást megismerjék. Sokszor pedig pusztán egy lelkes ember tevékenysége (ilyen Hajduk Andrea Túrjén, Bekker Eleonóra Palkonyán) képes a kistelepülést évtizedes mozdulatlanúságából felébreszteni.

Kovács Ágnes vándorépítész

A KONFERENCIA SEKCIÓINAK AJÁNLÁSAI

Az 1. szekció, amely témájául *A főépítész személyisége (arca) és a környezet arca* címet választotta, feladatát elvégezte. A szekció hallgatósága, illetve a vita résztvevőinek száma 34-35 fő (építészek) között mozgott.

A munkacsoport vezetői és tagjai arra keresték a választ, hogy a főépítészek mindennapi munkájában – amely a szakmai-építészeti-jogi/közigazgatási keretek között zajlik – miféle segítséget, esetenként gátat jelent – előbbieik köztelensége mellett – a főépítész személyisége. A konferencia előtt szétküldött körkérdésre kapott válaszok, majd a szekcióban résztvevők ugyanezen kérdésre adott válaszai alapján összegezhető, hogy az egyik legérzékenyebb kérdés a főépítészek helye, helyzete az adott település önkormányzatában.

A szekció vezetői külön köszönetet mondanak Berényi András úrnak a választott témához írott gondolataiért.

A szekció az alábbi ajánlásokat teszi: 1. A Konferencia felkéri a Kollégiumot, hogy vizsgálja meg, miként lehetséges a praktizáló főépítészek számára egy rendszeres továbbképzés beindítása, amely a szakmai, a jogi területek érintése mellett a főépítészek személyiség-építésére is hangsúlyt helyez; 2. Javasolja megvizsgálni annak lehetőségét, hogy a fentiekben megfogalmazott szándék már az egyetemi oktatás keretei között is jelenjen meg.

Tokaj, 1999. augusztus 27.

Philipp Frigyes, dr. Hadi Ferenc, Sáros László